

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelman raportointi tammi- huhtikuulta 2026

Ahall 17.06.2026 § 211
384/02.02.02/2026

Valmistelija(t) Kari Janhonen, puh. 044 717 2078,
kari.janhonen(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää:

- 1) merkitä tiedoksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman 1-4/2026 toteumatiedot sekä niiden raportoinnin valtiovarainministeriölle sekä lähettää edelleen tiedoksi aluevaltuustolle
- 2) Lisäksi aluehallitus edellyttää, että ohjelman toimeenpanoa jatketaan määrätietoisesti siten, että vuodelle 2026 asetettu sopeutustavoite saavutetaan.

Ennakkovaikutusten arviointi

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmalla on keskeinen asema hyvinvointialueen toiminnan ja talouden yhteensovittamisessa. Ohjelman tavoitteena on kattaa hyvinvointialueen alijäämät vuoden 2029 loppuun mennessä, mikä merkitsee sopeutustoimia annettaviin palveluihin, toimitiloihin ja henkilöstöön.

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 32

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan oheisaineistona:

- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman raportointi tammi-
huhtikuu 2026

Valmistelu Valtioneuvosto päätti 27.11.2025 hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 3 momentin nojalla muuttaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen lainanottovaltuutta vuodelle 2026. Päätöksen ehtona oli, että hyvinvointialue päivittää talouden

tasapainottamisohjelmansa siten, että se varmistaa lainanhoitokyvyn ja lakisääteisten palvelujen järjestämisen.

Hyvinvointialue on toimittanut valtiovarainministeriölle 26.3.2026 päivitetyn tasapainottamisohjelman sekä sitä täydentävät selvitykset. Ohjelma kattaa vuodet 2026–2029 ja sisältää painelaskelman, sopeuttamistoimet, riskianalyysin sekä kuvauksen päätöksentekoprosessista. Talouden tasapainottamisohjelma on käsitelty aluevaltuustossa 4.5.2026 (17§).

Valtiovarainministeriö toteaa, että toimitettu tasapainottamisohjelma täyttää lainanottovaltuuden muutokselle asetetut ehdot ja toteutuessaan varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn. Hyvinvointialue voi päätöksen mukaisesti nostaa pitkäaikaista lainaa ja tehdä pitkäaikaisia sitoumuksia.

Ministeriö korostaa, että alueen tulee jatkaa talouden jatkuvaa sopeuttamista ja varautua lisätoimenpiteisiin, mikäli suunnitellut säästöt eivät toteudu. Sopeuttamistoiimiin liittyy epävarmuustekijöitä, kuten kustannuskehitys, palvelutarpeen kasvu ja päätöksenteon aikataulut. Lisäksi ministeriö on kiinnittänyt huomiota siihen, että ohjelman mukaan taseeseen kertyneet alijäämät katettaisiin vasta vuonna 2029.

Hyvinvointialuetta pyydetään raportoimaan talouden sopeuttamissuunnitelman käsittelystä ja tuottavuusohjelman etenemisestä valtiovarainministeriölle viimeistään 30.6.2026 mennessä.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman vuodelle 2026 asetettu sopeutustavoite on 52 milj. euroa.

Tammi–huhtikuun 2026 toteuman perusteella säästövaikutuksia on kertynyt noin 7,7 milj. euroa (14,8 %). Toteuma jää alkuvuonna tavoitteesta, mikä on ennakoitua, sillä merkittävä osa sopeuttamistojen vaikutuksista ajoittuu loppuvuoteen.

Ohjelman toimeenpano on alkuvuonna edennyt, mutta toimenpiteiden vaikutukset realisoituvat viiveellä. Sopeuttamistoimet kohdentuvat erityisesti henkilöstörakenteen hallintaan, palveluverkon muutoksiin sekä ostopalvelujen kustannusten ohjaukseen.

Kokonaisuutena arvioiden ohjelma etenee pääosin suunnitellusti, mutta talouden tasapainottaminen edellyttää toimenpiteiden täysimääräistä toteuttamista sekä tarvittaessa lisäsopeutustoimien valmistelua vuoden 2026 aikana.

Eduskunta on hyväksynyt toukokuussa 2026 hyvinvointialuelain muutoksen, jonka mukaan hyvinvointialue voi hakea lisää aikaa alijäämien kattamiseen vuoteen 2029 mennessä. Pohjois-Savon hyvinvointialue tulee hakemaan lisää aikaa.